

Magdalena Kogut-Jaworska

Rola szkolnictwa wyższego w podwyższaniu konkurencyjności regionu

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 71, 473-485

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAGDALENA KOGUT-JAWORSKA

Uniwersytet Szczeciński

**ROLA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
W PODWYŻSZANIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONU**

Wstęp

Wiedza, nauka, edukacja to jedne z ważniejszych determinant wpływających na konkurencyjność społeczno-gospodarczą regionów. Warunkują one efektywność innych składowych rozwoju, a ich brak lub niedostatek może prowadzić do błędnych decyzji i utrudniać osiągnięcie znaczącej pozycji na ścieżce rozwoju. Rola szkolnictwa wyższego w osiągnięciu wysokiego poziomu wiedzy jest natomiast niezaprzeczalna.

Celem pracy jest omówienie roli nauki i szkolnictwa wyższego w rozwoju regionalnym oraz wskazanie na czynniki, związane z edukacją, pobudzające konkurencyjność regionalną. W założeniu praca prezentuje także funkcje szkół wyższych i umiejscawia je w całokształcie działań podnoszących jakość życia społeczności lokalnych. Aspekty teoretyczne rozszerzone zostały o kontekst empiryczny, wskazujący kierunek wsparcia nauki i szkolnictwa wyższego w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku.

Miejsce nauki i edukacji w działaniach podnoszących konkurencyjność regionu

Konkurencyjność regionu to pojęcie niejednoznacznie określane w literaturze przedmiotu. Często utożsamiane jest z atrakcyjnością dla lokalizacji kapitału zewnętrznego lub też umiejętnością adaptacji pozytywnych trendów pojawiających się w otoczeniu. Za region konkurencyjny uznać można taki, w którym poziom wiedzy ludzkiej, rozumiany jako zdolność do wyprzedzania potrzeb i odkrywania nowej kombinacji zastosowania istniejących lub nowych zasobów rzeczowych, pozwala na wykorzystanie strukturalnej przewagi¹.

Analizując tematykę związaną z pobudzaniem rozwoju społeczno-gospodarczego, szczególną wagę należy przywiązać do cech regionu konkurencyjnego. Do najczęściej akcentowanych w literaturze przedmiotu wyróżników tego rodzaju trzeba zaliczyć²:

- umiejętność wykorzystywania szans stwarzanych przez otoczenie;
- zdolność do utrzymywania wysokiej pozycji wśród innych jednostek regionalnych;
- zdolność do innowacji, a szerzej do stałej poprawy struktury gospodarczej;
- przyjazny klimat do rozwoju przedsiębiorczości, kształtowany aktywną polityką miejscowych władz samorządowych.

Konkurencyjność postrzegana jest jako kluczowy wskaźnik sukcesu w polityce społeczno-gospodarczej. Z drugiej strony, pojęcie to obejmuje czynniki przesądzające o lokalizacji nowych inwestycji, napływie (imigracji) ludności, rozwoju przedsiębiorczości na danym terenie. Konkurencyjność może być przejawem przewagi technologicznej, wysokiej jakości kapitału ludzkiego, niskich cen towarów lub usług podnoszących jakość życia społeczności. Przewagą konkurencyjną będzie również wysoki poziom innowacyjności, gospodarka oparta na wiedzy oraz nauka i edukacja. Do bardziej skonkretyzowanych czynników konkurencyjności zaliczyć można m.in.³:

---

¹ B. Filipiak-Dylewska, A. Szewczuk, *Finansowe i organizacyjne determinanty wzrostu konkurencyjności polskich miast i gmin*, (w:) *Konkurencyjność polskiej gospodarki*, materiały konferencyjne, Szczecin 2000, s. 29.

² *Słownik podstawowych terminów samorządu terytorialnego*, red. M. Lisiński, Dąbrowa Górnicza 2007, s. 53.

³ A. Potoczek, J. Stępień, *Podstawy strategii rozwoju lokalnego i regionalnego*, Bydgoszcz 2008, s. 150.

- zmniejszenie luki technologicznej mierzone wzrostem liczby patentów i ich wykorzystania mających bezpośredni wpływ na poziom innowacyjności;
- wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości odgrywającej główną rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy i przeciwdziałaniu bezrobociu;
- wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych wprowadzających nowe produkty i technologie i pośrednio wymuszający podnoszenie kwalifikacji siły roboczej;
- rozbudowę infrastruktury transportu podnoszącą dostępność i możliwość rozszerzania rynków zbytu;
- ułatwienie dostępu do źródeł energii, co przyczynia się do zmniejszania dysproporcji między obszarami centralnymi i peryferyjnymi;
- zmniejszenie dysproporcji w kapitale ludzkim, obejmującym poziom wykształcenia, stan zdrowia i opieki społecznej;
- rozbudowę instytucji otoczenia biznesu, tworzącą efektywną sieć firm wspierających przedsiębiorczość i transfer technologii;
- usprawnienie działań administracji publicznej poprzez korzystne zmiany zasad zarządzania i sposobów podejmowania decyzji określanych jako „kreowanie administracji uczącej się”;
- umiejętność korzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, traktowanych jako bodziec i szansa dla wszystkich uczestników zaangażowanych w rozwój regionalny.

Nauka i edukacja to jedne z ważniejszych czynników procesu rozwojowego w regionach. Potencjał badawczo-rozwojowy to element sukcesu w ramach zachodzących przemian strukturalnych. Tym samym inwestycje w edukację i naukę stają się bardzo popularne i efektywne. Podnoszenie kwalifikacji, doskonalenie umiejętności, powszechne przeświadczenie, że w kontekście kultury konsumpcyjnej „wiedza równa się pieniądź” to także coraz częstsza postawa społeczna. Wobec powyższych argumentów istotnego znaczenia nabiera obecność i funkcja szkolnictwa wyższego w regionach.

Rola i funkcje szkoły wyższej w rozwoju regionalnym i lokalnym

Szkoły wyższe mają wyznaczone role w pobudzaniu konkurencyjności regionu. Tworzą one bowiem kapitał intelektualny, kadry dla społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy oraz włączają się w proces tworzenia regionalnych i miejskich systemów innowacyjnych. Ponadto, poprzez uczestnictwo w międzynarodowych sieciach współpracy, wyspecjalizowane badania naukowe i kształcenie akademickie przyczyniają się do metropolitalności i budowania marki miasta. Dodatkową korzyścią dla regionów, wynikającą z obecności szkół wyższych, jest nadawanie nowego charakteru funkcjonalno-przestrzennego dotychczasowym terenom i obiektom (por. tabela 1)⁴.

Spośród wymienionych funkcji najistotniejsze wydają się edukacja i badania naukowe prowadzone w szkołach wyższych. Bardzo istotna jest konieczność współpracy z sektorem biznesowym, który jest najczęściej ostatecznym beneficjentem usług świadczonych przez wyższe uczelnie, tj. kreuje popyt na wykwalifikowaną siłę roboczą oraz prace badawczo-rozwojowe, analizy i ekspertyzy.

Wskazać należy, że o ile w ostatnich latach postrzegano rozwój regionalny przez pryzmat inwestycji w infrastrukturę techniczną, o tyle aktualnie jedną z ważniejszych ról przypisuje się czynnikom miękkim, kreującym procesy rozwojowe w regionie poprzez wiedzę i innowacyjność.

Tabela 1

Funkcje szkoły wyższej w rozwoju regionalnym i lokalnym

Oddziaływanie		Treść funkcji
Obszar	Korzyści	
naukowo-badawczy	kreator nauki, wiedzy, badań i technologii	<ul style="list-style-type: none"> – kreowanie nauki i transfer nowej wiedzy jako czynniki rozwoju; – badania naukowe jako szansa tworzenia sektorów wysokich technologii, zmniejszenie luki technologicznej i poprawy konkurencyjności oraz innowacyjności; – nauka w biznesie oraz biznes w nauce; – programowa możliwość finansowania badań z budżetu;

⁴ Szerzej na ten w: H. Ponikowski, *Szkoły wyższe jako małe obszary rozwoju regionalnego i lokalnego*, (w:) *Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce*, red. R. Bról, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 46, Wrocław 2009, s. 169–171.

Oddziaływanie		Treść funkcji
Obszar	Korzyści	
baza ekonomiczna miasta	pracodawca	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy miejsca pracy dla kadry naukowej i pracowników administracji; – zależny od systemu zasilania budżetowego; – charakteryzuje się niskimi zarobkami i przerostami administracyjnymi;
	inwestor	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury uczelni głównie ze środków budżetowych; – realizacja projektów inwestycyjnych z funduszy europejskich;
	podmiot realizujący bieżące zakupy towarów i usług	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczone środki finansowe na bieżącą działalność; – przychody głównie z działalności dydaktycznej, a nie badawczej; – podmiot realizujący bieżące zakupy zwykle na rynku lokalnym;
	studenci jako konsumenci na rynku	<ul style="list-style-type: none"> – istotny strumień środków finansowych, którymi dysponują studenci; – generowanie popytu na rynkach: wynajmu mieszkań, usług transportowych, artykułów żywnościowych, usług edukacyjnych, dóbr kultury itp.;
społeczno-kulturowy	generowanie kapitału kreatywnego	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i klasy kreatywnej; – kapitał wiedzy i kreatywności jako współczesne czynniki rozwoju miasta i regionu; – klastry działań kreatywnych; – społeczność naukowa – partykularne interesy zdobywania stopni i tytułów naukowych, braki kadry naukowo-dydaktycznej, drugie etaty – efekt słabego pracodawcy;
	kształcenie kapitału ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> – kształcenie kadr dla gospodarki regionalnej i lokalnej; – absolwenci jako kapitał ludzki na rynku lokalnym i ponadlokalnym; – brak orientacji kształcenia na potrzeby gospodarki regionalnej i lokalnej (tradycyjne kierunki kształcenia, głównie humanistyczne);
lokalizacja	kształtowanie nowej jakości przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizacja w prestiżowych budynkach i miejscach przestrzeni miejskiej; – tworzenie od podstaw nowych kampusów akademickich, nowe rozwiązania architektoniczne, komunikacyjne itp.; – nadawanie terenom miejskim nowych funkcji społecznych i rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych;
marketing	tworzenie marki miasta i regionu	<ul style="list-style-type: none"> – interesujące miejsce dla przyjezdnych; – kształtowanie konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej miasta; – szkoły wyższe jako system względnie odosobniony, czyli bariera relacji szkoły z otoczeniem, słabe angażowanie się w życie gospodarcze i społeczne.

Źródło: H. Ponikowski, *Szkoły wyższe jako małe obszary rozwoju regionalnego i lokalnego*, (w:) *Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce*, red. R. Bról, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 46, Wrocław 2009, s. 170.

Nauka i szkolnictwo wyższe jako kierunek wsparcia w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Regionalny wymiar wsparcia nauki i szkolnictwa wyższego znalazł swoje odzwierciedlenie w zapisach aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego. Strategia ta wyznacza kierunki działania społeczności i mechanizmy monitorowania rozwoju⁵. W dokumencie w szeroko ujętej problematyce społeczno-gospodarczej osadzono sferę nauki, diagnozując i wskazując rolę, jaką odgrywają uczelnie wyższe w regionie, a także wyznaczając cele strategiczne, kierunkowe i typy działań na przyszłość dotyczące rozwoju tej sfery.

Należy wskazać, że regionalny wymiar szkolnictwa wyższego w Polsce pokazuje, że region zachodniopomorski nie zalicza się do tych województw, w których znajduje się najwięcej uczelni wyższych. W pięciu bowiem województwach, tj. mazowieckim, dolnośląskim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim, zlokalizowane jest ok. 58% wszystkich uczelni w Polsce. W regionie zachodniopomorskim funkcjonują 22 uczelnie wyższe⁶. Spośród nich najistotniejszą rolę przypisuje się 6 uczelniom, czyli Uniwersytetowi Szczecińskiemu, Zachodniopomorskiemu Uniwersytetowi Technologicznemu, Pomorskiej Akademii Medycznej, Akademii Morskiej, Politechnice Koszalińskiej i Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu. Kadre naukową zatrudnioną na uczelniach województwa w roku akademickim w 2008 roku tworzyło średnio 191 nauczycieli akademickich na uczelnię, w tym 44 z tytułem profesora (por. tabela 2).

Średnio w województwie zachodniopomorskim przypadło 3,6 tys. studentów na uczelnię oraz 19 studentów na nauczyciela akademickiego. Niestety liczba studentów nie przekłada się na porównywalną z pozostałymi województwami liczbę doktorantów. Województwo zachodniopomorskie znajduje się w grupie 7 województw (świętokrzyskie, lubuskie, warmińsko-mazurskie,

---

⁵ Projekt aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku w chwili przygotowywania artykułu został zamieszczony na stronie internetowej: <http://www.wpr.wzp.pl/wpr/aktualizacja_strategii_rozwoju_wojewodztwa_zachodniopomorskiego.htm>.

⁶ Baza Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny, <http://www.stat.gov.pl/bdr_n/app/strona.indeks>.

podkarpackie, opolskie i podlaskie) o najniższej liczbie doktorantów. W roku 2008 na studiach III stopnia kształciło się 938 osób.

Tabela 2

Szkolnictwo wyższe w województwie zachodniopomorskim
na tle danych regionalnych w Polsce

Województwo	Liczba uczelni	Przeciętna liczba studentów (w tys.)	Przeciętna liczba nauczycieli akademickich na uczelnię		Przeciętna liczba studentów przypadających na nauczyciela akademickiego	
			ogółem	profesorów	ogółem	na 1 profesora
	2008	2008				
dolnośląskie	36	4,8	244	53	20	91
kujawskie	19	4,4	239	60	18	74
lubelskie	19	5,6	342	68	16	82
lubuskie	9	3,3	179	38	18	88
łódzkie	31	4,6	251	61	18	75
małopolskie	32	6,6	387	81	17	81
mazowieckie	105	3,3	160	42	21	78
opolskie	6	6,5	278	72	23	91
podkarpackie	16	4,7	195	45	24	105
podlaskie	18	2,9	176	37	17	80
pomorskie	208	3,7	212	45	18	83
śląskie	46	4,2	211	43	20	97
świętokrzyskie	15	3,3	122	33	27	100
warmińsko-mazurskie	9	6,1	308	81	20	74
wielkopolskie	38	4,6	246	57	19	81
zachodniopomorskie	22	3,6	191	44	19	81
ogółem	449	4,3	223	51	19	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, <http://www.stat.gov.pl/bdr_n/app/strona.indeks> [data dostępu: 01.06.2010].

Z diagnozy aktualizowanej strategii wynika, że spośród 34 wydziałów zachodniopomorskich uczelni poddanych ocenie parametrycznej w 2006 roku najwyższą kategorię uzyskało 8 wydziałów, w tym: Wydział Lekarski Pomorskiej Akademii Medycznej, Wydziały Elektryczny oraz Technologii i Inżynierii Chemicznej ówczesnej Politechniki Szczecińskiej, Wydziały Nauk o Żywności i Rybactwa oraz Biotechnologii i Hodowli Zwierząt ówczesnej Akademii Rolniczej, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Nauk Ekonomicznych

i Zarządzania oraz Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego⁷. Należy zaznaczyć, że aktualizowana strategia rozwoju województwa zakłada realizację działań związanych z rozwojem systemu edukacyjnego na poziomie wyższym. Jednym z 6 celów stanowiących podstawę strategii jest budowa otwartej i konkurencyjnej społeczności. Strategia zakłada rozwój kadr innowacyjnej gospodarki, zwiększenie aktywności zawodowej ludności, rozwój kształcenia ustawicznego, rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki, a także budowanie społeczeństwa informacyjnego. Każdy z tych celów kierunkowych przekłada się na mierzalne w efektach, konkretne działania (por. tabela 3.)

Należy wskazać, że rozwój szkolnictwa wyższego w regionie zachodniopomorskim spełniać będzie w najbliższych latach wiele funkcji. Szczególnie ważne zadania dotyczą powiązań między szkolnictwem a sferą ekonomiczną. Dla aktywizacji gospodarczej obszaru konieczne jest tworzenie potencjału naukowego regionu, w tym. m.in. dzięki nowym kierunkom studiów lub lepiej odpowiadającym potrzebom gospodarki i społeczeństwa. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku ponadto promuje kierunki techniczne. Istotną kwestią staje się także rozwój jednostek naukowo-badawczych związanych z szeroko rozumianą innowacyjnością. Strategia Województwa Zachodniopomorskiego jest dokumentem, który w istotnym stopniu kształtować będzie konkurencyjność regionu. Zauważone i zapisane zostały w niej bowiem kwestie związane z zapotrzebowaniem na pracę o wysokich kwalifikacjach, dostępność właściwie przygotowanych pracowników, chętnych do ciągłego rozwijania swych umiejętności i kwalifikacji, a także istnienie instytucji badawczo-rozwojowych i kształcących o wysokiej jakości swych usług. Czynniki te składają się na jakość kapitału ludzkiego, który, obok potencjału badawczo-rozwojowego, innowacyjnego i organizacyjnego, stanowi najważniejszy mechanizm rozwoju gospodarki regionalnej.

---

⁷ *Projekt aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku*, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, czerwiec 2010, s. 62.

Tabela 3

Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności
– cele kierunkowe i wskaźniki ich realizacji

Działania w ramach 5 celu: Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności	Wskaźnik realizacji celu	Wartość wskaźnika
5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki		
A. Stworzenie narzędzi identyfikacji i wyboru ścieżek edukacyjnych i zawodowych, począwszy od poziomu szkoły gimnazjalnej;	Zatrudnieni w działalności B+R	1 946,5 EPC (ekwiwalent pełnego czasu pracy)
B. Podnoszenie jakości, atrakcyjności i dostępności nauczania na wszystkich poziomach edukacji, w szczególności matematyki, nauk przyrodniczych i kierunków technicznych, w tym wspieranie kształcenia zamawianego, tworzenie programów stypendialnych;		
C. Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego kadr w przedsiębiorstwach poprzez wdrażanie nowych rozwiązań w zakresie organizacji i form pracy, zarządzania zmianą gospodarczą, promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, społecznej odpowiedzialności biznesu;	Absolwenci studiów na poziomie magisterskim	16 873 osoby
D. Podnoszenie umiejętności pracowników placówek badawczo-rozwojowych w zakresie komercjalizacji rezultatów prac badawczych, np. stypendia dla doktorantów;	Uczestnicy studiów doktoranckich wobec absolwentów studiów na poziomie magisterskim	5,56%
E. Promocja i wspieranie staży i szkoleń praktycznych pomiędzy przedsiębiorstwami i uczelniami;		
F. Zakładanie innowacyjnych przedsiębiorstw przez naukowców (firmy typu spin-off) i absolwentów uczelni.		

5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności		
<p>A. Zapewnienie równości szans na rynku pracy oraz zwiększenie dostępu do informacji o nim (m.in. szkolenia, doradztwo, kampanie informacyjne, instytucje ekonomii społecznej), budowa i rozwój partnerstwa i dialogu oraz skoordynowanego systemu współpracy i wymiany informacji między publicznymi służbami zatrudnienia, instytucjami rynku pracy, pracodawcami i innymi organizacjami na poziomie regionalnym i lokalnym;</p> <p>B. Upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia i metod organizacji pracy oraz czasu jej wykonywania, w tym telepraca, praca rotacyjna, podział pracy w ramach jednego stanowiska, opieka nad dziećmi;</p> <p>C. Podnoszenie mobilności geograficznej osób pozostających bez zatrudnienia;</p> <p>D. Aktywizacja zawodowa osób w wieku niemobilnym oraz przedłużenie aktywności zawodowej osób starszych;</p> <p>E. Rozwój wolontariatu jako etapu przygotowującego do podejmowania zatrudnienia.</p>	Wskaźnik zatrudnienia	45,6%
	Stopa bezrobocia według BAEL	9,6%
	Współczynnik przyjęć do pracy	27,3%
	Współczynnik aktywności zawodowej ludności	50,4%
5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego		
<p>A. Wzmacnianie świadomości i potrzeby podnoszenia kompetencji;</p> <p>B. Rozwój systemu szkoleń oraz doskonalenia zawodowego poprzez specjalistyczne kursy, szkolenia, doradztwo, praktyki, a także studia uzupełniające, podyplomowe i doktoranckie oraz wizyty studyjne;</p> <p>C. Poszerzanie i dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, aktywizowania osób starszych, niwelowania wykluczeń przez wyższe uczelnie, szkoły dla dorosłych, placówki kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego;</p> <p>D. Rozwój kadr dla podmiotów realizujących kształcenie ustawiczne.</p>	Wskaźnik kształcenia ustawicznego	5,5%
	Uczestnicy studiów podyplomowych wobec aktywnych zawodowo	0,91%

5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki		
A. Stworzenie i wdrożenie systemu identyfikacji kierunków kształcenia zawodowego zgodnych z potrzebami gospodarki regionu;	Wskaźnik zatrudnienia według poziomu wykształcenia (zasadnicze zawodowe)	58,7%
B. Dostosowywanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy przez współpracę z pracodawcami i instytucjami rynku pracy, wyposażanie w sprzęt dydaktyczny, podnoszenie jakości praktyk i staży zawodowych;	Wskaźnik zatrudnienia według poziomu wykształcenia (policealne i średnie zawodowe)	56,5%
C. Budowa silnych, wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia zawodowego;	Scholaryzacja w szkołach średnich zawodowych	28,14%
D. Rozwój oferty dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem informatyki, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk matematyczno-przyrodniczych;	Scholaryzacja w zasadniczych szkołach zawodowych	13,44%
	Stopień pokrycia potrzeb gospodarki na poszczególne kierunki kształcenia	–% badania ankietowe
E. Realizacja programów potwierdzania kwalifikacji zawodowych zdobytych w sposób nieformalny.	Egzaminy czeladnicze i mistrzowskie	– sztuk
5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego		
A. Powszechna edukacja teleinformatyczna na wszystkich poziomach nauczania i w odniesieniu do wszystkich grup ludności, przełamywanie przyzwyczajeń w tej dziedzinie;	Liczba uczniów przypadających na jeden komputer podłączony do internetu przeznaczony do użytku uczniów	10,99 osób
B. Wdrażanie mechanizmów elektronicznego obiegu dokumentów, wspólnych portali służb i instytucji oraz innego rodzaju procedur i rozwiązań realizowanych przez partnerów publicznych, gospodarczych i społecznych;	Przedsiębiorstwa mające stronę WWW	54,8%
C. Wdrażanie powszechnego dostępu do systemu kursów umożliwiających zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu obsługi komputera i internetu dla osób bez pracy;	Przedsiębiorstwa wykorzystujące internet w kontaktach z administracją publiczną	60,70%
D. Rozwój e-usług, e-handlu i innych działań wykorzystujących zaawansowane technologie IT;	Liczba telefonów komórkowych przypadających na 1 tys. mieszkańców	– sztuk
E. Wzrost dostępu do technologii informacyjnych w gospodarstwach domowych, w szczególności na terenach wiejskich.		

Źródło: Projekt aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku, Szczecin, czerwiec 2010, s. 135–139.

Podsumowując, warto dodać, że regionalny wymiar wsparcia nauki i szkolnictwa wyższego ma swoje przełożenie na rozwój miast i obszarów lokalnych. Szkoły wyższe i instytucje związane z transferem wiedzy z tych szkół pełnią konkretne funkcje endogeniczne, tj. związane z obszarem lokalnym, na którym działają, oraz egzogeniczne, związane z korzyściami dla regionu. Podstawową korzyścią jest w szczególności kształcenie kadr dla lokalnego rynku pracy (np. biznesu i administracji publicznej), tworzenie nowych miejsc pracy (np. bezpośrednio w szkołach), kreowanie wiedzy, prowadzenie badań i tworzenie nowych technologii.

Zakończenie

Nauka i szkoły wyższe powinny stanowić ważne impulsy rozwoju społeczno-gospodarczego. Stąd nie bez znaczenia są takie inicjatywy, jak budowanie sieci współpracy w triadzie nauka – biznes – sektor publiczny (samorządowy). Współpraca i relacje pozwolą na tworzenie wspólnych inicjatyw, podwyższą skuteczność działania (ograniczenie kosztów, podwyższenie efektywności działania, dostarczanie lepszych usług) oraz doprowadzą do połączenia zgromadzonych środków i zasobów (zwiększą dostęp do zasobów finansowych, technicznych i zarządczych). Reasumując, warto jeszcze raz podkreślić, że podstawą działalności szkół wyższych jest prowadzenie badań naukowych i kształcenie akademickie. Z punktu widzenia rozwoju regionalnego szkoły wyższe są ważnym pracodawcą i inwestorem, z drugiej strony, wpływają na podaż pracy na regionalnym rynku. Z tego względu zasługiwać powinny na szczególnie istotne miejsce we wszelkich politycznych strategiach i planach rozwoju.

Literatura

Baza Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny, <http://www.stat.gov.pl/bdr_n/app/strona.indeks>

Filipiak-Dylewska B., Szewczuk A., *Finansowe i organizacyjne determinanty wzrostu konkurencyjności polskich miast i gmin*, (w:) *Konkurencyjność polskiej gospodarki*, materiały konferencyjne Ogólnopolskiej Konferencji Przedkongresowej PTE w Szczecinie, Szczecin 2000.

- Ponikowski H., *Szkoły wyższe jako małe obszary rozwoju regionalnego i lokalnego*, (w:) *Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce*, red. R. Broł, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 46, Wrocław 2009.
- Potoczek A., Stępień J., *Podstawy strategii rozwoju lokalnego i regionalnego*, Bydgoszcz 2008.
- Projekt aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, czerwiec 2010.
- Słownik podstawowych terminów samorządu terytorialnego*, red. M. Lisiński, Dąbrowa Górnicza 2007.

SCHOOLS OF HIGHER EDUCATION IN REGIONAL DEVELOPMENT

Summary

This paper presents the role of science and higher education in regional development and factors of regional competitiveness. The author shows the functions of higher education institutions and places activities which enhance the quality of local communities life. Theoretical aspects will be extended to the context of empirical support indicating the direction of science and higher education in the Zachodniopomorskie Region Strategy 2020.

Translated by Magdalena Kogut-Jaworska